

SUMMARY

Pavlyshynets Kateryna. Components and criteria of adaptation of future physical education teachers to professional activity in the process of pedagogical practice.

The article considers the theoretical foundations of adaptation of future physical education teachers to professional activity. The problem of reforming higher education in the context of the problems of adaptation of future physical education teachers to professional activity in the process of pedagogical practice is analyzed, as a guarantee of readiness of future specialists for this type of activity and future successful professional activity. It is found out that in modern conditions of realization of the competence paradigm of education research of pedagogical conditions and revealing of components and criteria of adaptation of future teachers of physical culture to professional activity in the course of pedagogical practice becomes actual. The components and criteria of adaptation of future physical education teachers to professional activity in the process of pedagogical practice are substantiated and revealed. It was found that the content of the motivational-value component involves formation of a system of desires for success and a conscious desire to be a teacher of physical culture, a positive attitude to self-realization and self-development, interests in continuous self-education. The criterion is the awareness of the needs, aspirations and goals of adaptation of future physical education teachers to professional activity. The content of the cognitive component includes cognitive potential throughout the pedagogical activity, the ability to manage a personal trajectory for self-education and self-improvement, focus on creative performance of professional duties with the embodiment of true professionalism and proficiency. The criterion is acquisition of the future physical education teachers to professional activity in the process of pedagogical practice. It was found that the practical-activity component involves formation of professional practical skills and abilities in the subject area, mastering new methods and techniques and tools in their creative combination in professional activities. The criterion is presence of adaptation of future physical education teachers to perform various types of professional activities in the process of pedagogical practice. It is revealed that the personal-effective component includes the improvement of practical skills for professional self-realization, educational and methodological activities in various parts of the system of advanced training, skills to conduct research in the professional sphere. The criterion is development of the leading significant qualities of future physical education teachers to carry out professional activities.

Key words: pedagogical education, physical culture, components, criteria, adaptation to professional activity, professional training of future physical education teachers.

УДК 378.015.31-044.337(045)

Олена Павлова

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

ORCID ID 0000-0002-4014-7440

DOI 10.24139/2312-5993/2020.10/208-218

ФОРМУВАННЯ ПОТРЕБИ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Викладено дані теоретичного аналізу проблеми професійно-педагогічного самовдосконалення майбутніх учителів, необхідність формування якого обумовлена інтенсивною модернізацією системи освіти. Проведено аналіз наукових джерел із означеної проблеми. Представлено розуміння потреби професійно-педагогічного

самовдосконалення майбутнього вчителя як сукупності спонукань і умов, які детермінують, спрямовують і регулюють процес професійного самовдосконалення здобувача освіти, що дозволяє підвищити його конкурентоспроможність. Охарактеризовано процес формування потреби професійного самовдосконалення майбутніх учителів.

Ключові слова: *потреба, професійно-педагогічне самовдосконалення, майбутній учитель.*

Постановка проблеми. Сучасний динамічний світ потребує особистість, яка готова до постійного оновлення й доповнення наявних знань та вмінь, що є необхідними, для безперервного науково-технічного і соціального розвитку суспільства. Постійний рух суспільства багато в чому залежить від інтелектуального потенціалу, у підвищенні якого особливе місце належить системі освіти. Центральною фігурою цієї системи є вчитель. Практичний досвід професійної підготовки педагогів констатує унеможливлення охопити освітньо-професійною програмою весь спектр завдань, що постають у професійній діяльності перед учителями у зв'язку з постійними змінами та зростанням вимог. Ефективне вирішення означених завдань можливе за умови виявлення в психолого-педагогічній науці закономірностей формування особистості, її мотивів, реалізації її потреб, зусиль та актуалізації потенціалу майбутніх педагогів. Керуючись метою високоефективної професійної підготовки, засвоєння системи відповідних компетентностей, необхідно мотивувати здобувачів освіти, озброїти відповідним досвідом, уміннями оцінювати власні досягнення.

Збільшення об'єктивно-актуальних вимог щодо професійної підготовки майбутніх учителів, урахування сучасні інноваційні процеси у вищій освіті та збільшення наукових відомостей про розвиток особистості, створюють реальну потребу в аналізі та формуванні професійного самовдосконалення майбутніх учителів. Розглядаючи професійно-педагогічне самовдосконалення як окремий вид фахової діяльності майбутніх педагогів, актуалізується його формування вже на етапі підготовки здобувачів освіти.

Аналіз актуальних досліджень. Загальні питання професійної підготовки майбутніх учителів відображені в багатьох психолого-педагогічних працях вітчизняних та зарубіжних науковців. Однак, формування потреби в професійно-педагогічному самовдосконаленні в майбутніх учителів, як одне з питань професійної підготовки, вимагає ґрунтовного вивчення й аналізу.

Загальнотеоретичні основи формування в майбутніх учителів потреби професійно-педагогічного самовдосконалення відображено у

працях педагогів і психологів О. Абдулліної, В. Андрєєва, А. Асмолова, Ю. Бабанського, О. Городиської, А. Донцової, В. Загвязінського, І. Зимньої, А. Ковальова, Н. Кузьміної, І. Небитової, Г. Мешко, В. Мясищева, Л. Рубінштейна, І. Харламової, Н. Чистякової, А. Щербакова та інших.

Метою статті є розкриття сутності та значення професійно-педагогічного самовдосконалення майбутніх учителів.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення визначених завдань було використано комплекс теоретичних методів: аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, зіставлення різних поглядів на проблему дослідження.

Виклад основного матеріалу. Сучасне реформування сфери освіти ставить перед нею низку нових завдань, реалізація яких цілковито залежить від професійного та особистісного рівня розвитку вчителя. Проблема забезпечення ефективного кадрового супроводу освітнього процесу на сьогоднішній день стоїть досить гостро. Сьогодні умови конкурентоспроможності освітніх кадрів вимагають емоційно-стійкого, висококваліфікованого, творчого, умотивованого, амбітного фахівця, який прагне постійного самовдосконалення, професійного зростання. Лише такий педагог може забезпечити оптимальний розвиток дитини в школі. Орієнтованість освіти на посилення особистісного аспекту в професійній підготовці майбутніх учителів вимагає оновлення положень, програм, що є основою професійної підготовки майбутнього педагога, обумовлює необхідність створення умов для актуалізації його потенційних ресурсів, особистісного та професійно-педагогічного самовдосконалення.

Якщо розглядати професійно-педагогічне самовдосконалення як свідомий, цілеспрямований процес підвищення рівня професійної компетентності та розвитку професійно важливих якостей відповідно до зовнішніх соціальних вимог, умов професійної діяльності та особистісної програми розвитку, то можна стверджувати, що це процес, який побудовано відповідно до вимог суспільства та фаху до особистості майбутнього вчителя. До того ж, означені вимоги мають бути дещо вищими за можливості окремого конкретного здобувача освіти. В іншому випадку відсутні передумови для виникнення самовдосконалення у вигляді внутрішніх суперечностей у процесі його провідної діяльності, вирішення яких зумовлює цілеспрямований розвиток особистості (Саяпин, 2015).

Отже, усвідомлена взаємодія здобувача освіти з освітнім середовищем надає можливість, стимулює й окреслює можливі перспективи не лише отримання та вдосконалення професійних

компетентностей, практичного досвіду студента, а й особистісного розвитку, уміння об'єктивного оцінювати власні можливості, планування особистого професійного розвитку та вдосконалення.

Безперервний процес професійно-педагогічного самовдосконалення особистості вчителя – це не лише вимога часу чи суспільства, запорука кар'єрного зростання, це, скоріше, обов'язок педагога перед своїми учнями. У педагогіці існує принципово важлива аксіома, у якій йдеться про те, що інтелект загострюється інтелектом, характер виховується характером, особистість формується особистістю. Отже, від рівня розвитку вчителя залежить і рівень його учнів та підростаючого покоління в цілому.

Здобувачі освіти мають чітко усвідомлювати, що ЗВО надає лише можливість отримання професійної освіти. Комплексна теоретична та практична професійна підготовка майбутніх учителів спрямована на формування майбутнього педагога, який здатний організувати ефективний навчально-виховний процес та залежить від потреб, мотивів, ціннісних установок, особистісних якостей. Процес професійно-педагогічного самовдосконалення не лише доповнює професійну підготовку, а й значно розширює можливості майбутнього вчителя, бо цей процес свідомий, цілеспрямований та вмотивований. Отже, можна стверджувати, що рівень професіоналізму вчителя залежить від його готовності до оновлення, поповнення знань, умінь та навичок, успішних змін особистості та самовдосконалення в цілому.

Дослідження проблеми самовдосконалення в цілому та професійно-педагогічного самовдосконалення зокрема вченими характеризуються численними підходами і напрямками. Відомий психолог А. Маслоу розглядає самовдосконалення як особистісний феномен, який виступає основною ознакою психічного здоров'я та найвищої потребою існування людини. Дослідник підкреслює, що самовдосконалення забезпечує максимально повне особистісне становлення і самореалізацію (Маслоу, 2012).

Дослідниця Т. Шестакова професійно-педагогічне самовдосконалення визначає «як процес і результат творчого, цілеспрямованого, самостійного, самодетермінованого руху вчителя-вихователя до вершин особистісного і професійного розвитку, що досягається завдяки самоосвіті, самовихованню, самоактуалізації й самоменеджменту педагога та забезпечує його творчу самореалізацію в професії» (Шестакова, 2006).

На думку Т. Сапожникова професійно-педагогічне самовдосконалення здобувачів освіти характеризується тісним

взаємозв'язком самовиховання і самоосвіти, які взаємно доповнюють один одного і взаємо впливають на характер зусиль та роботи над собою майбутнього педагога (Сапожникова, 2003).

Аналіз наявних досліджень з означеної проблеми дозволяє сформулювати мету саморозвитку майбутніх педагогів. Метою професійно-педагогічного саморозвитку майбутніх педагогів можна вважати освоєння якісно нового рівня професійної компетентності, педагогічної майстерності, що забезпечує можливість удосконалювати свою педагогічну реальність, власне зростання, становлення, інтеграцію і реалізацію в педагогічній праці професійно значущих особистісних якостей та здібностей, професійних знань і вмінь.

Учені виокремлюють сутнісні ознаки самовдосконалення: моральність, ціннісно-гуманістичний характер, позитивна модальність, творчий характер, інтегративність, спрямованість, самодетермінованість, відкритість, безкінечність, безперервність. Психологи та педагоги звертають увагу на зміст самовдосконалення, мотиви цього феномену, методи роботи особистості над собою в процесі професійної діяльності. Дослідники наголошують, що процес самовдосконалення пов'язаний із усвідомленням особистісного ідеалу й відповідним формуванням «ідеального Я». Тобто, самопізнання, самосвідомість, мотиви активізують особистість та спонукають до самозмін (Хатунцева, 2016; Шестакова, 2006).

Також у педагогічній науці виокремлюють сутнісні складові самовдосконалення: самоосвіта, самовиховання й самоактуалізація. Безкінечність та безперервність функціонування методів пізнання і самопізнання, творення і самотворення на всіх етапах роботи вчителя над власним зростанням (діагностування, цілепокладання, планування, виконання, контроль і корекція), забезпечується самоорганізацією фахівця (Шестакова, 2006).

Учений О. Дубасенюк визначає такі етапи професійного становлення вчителя як фахівця і вихователя:

- початковий етап, пов'язаний із мотивами обрання педагогічної професії, здобуванням педагогічної освіти;
- основний етап, пов'язаний із етапом самостійної педагогічної діяльності, набуттям певного досвіду роботи;
- етап зрілості, пов'язаний із оволодінням професійної майстерності і процесом саморозвитку, самовдосконалення (Павлова, 2019).

Автор відносить самовдосконалення до завершального етапу професійного становлення вчителя, як цілеспрямований і систематичний процес розвитку професійно-особистісних якостей, підвищення рівня професіоналізму та педагогічної майстерності відповідно до соціальних

вимог, умов професійно-педагогічної діяльності та власної програми розвитку.

Аналіз наукової літератури дає змогу констатувати неоднотайність у тлумаченні поняття «професійно-педагогічне самовдосконалення», однак більшість науковців розуміють його як процес руху особистості, яка керується внутрішніми прагненнями досягнення вищих ступенів власного розвитку, який ґрунтується на цінностях, ідеалах, цілеспрямованості, потребі в успіху, мотивах та тощо. Проте, визначальним компонентом саморозвитку є внутрішня потреба особистості. «Потреба в реалізації власного внутрішнього потенціалу є рушійною силою особистісно-професійного розвитку, самовдосконалення та креативного підходу до практичної діяльності» (Павлова, 2019).

А. Реан акцентує увагу на тому, що нагальна потреба особистості в саморозвиткові, прагненні до самовдосконалення та самореалізації є величезною цінністю. Така потреба є показником особистісної зрілості й одночасно умовою її досягнення (Реан, 2000).

Подібну точку зору має А. Бодалева, яка наголошує на тому, що зрілу особистість відрізняє висока відповідальність, турбота про інших людей, соціальна активність, гуманістична спрямованість, високі професійні досягнення, при цьому потреба в саморозвитку, прагнення до самовдосконалення та самореалізації – її фундаментальні потреби (Колосова, 2020).

«Важливо, щоб необхідність у професійному самовдосконаленні студент сприймав як особисту потребу, що вимагає задоволення шляхом квазі-професійної діяльності (на етапі освоєння професії) та оновлення й поповнення знань, умінь і навичок (під час безпосередньої професійної діяльності). За таких умов діяльності студента його мотивація, набуваючи необхідних ознак, трансформується в особисту спрямованість. Як результат – навчально-практична діяльність майбутніх учителів набуває глибокого особистого характеру, бо за змістом і умовами виконання схожа на професійну, а набуті особистісно-професійні якості професіоналізуються. Також важливо спонукати студента до самоконтролю власної навчально-практичної діяльності шляхом залучення його до самостійної роботи» (Павлова, 2019).

Викладене вище дозволяє визначити потребу професійно-педагогічного самовдосконалення майбутнього вчителя як сукупність усіх спонукань і умов, які детермінують, спрямовують і регулюють процес професійного самовдосконалення здобувача освіти. Така потреба, як специфічний вид психічної регуляції діяльності особистості, за своїм розвитком представляє складну функціональну систему інтегрованих

змістовних і динамічних процесів, у яких відображаються основні її функції: спонукання, спрямованості, регуляції і контролю виконання. Наведені функції логічно взаємопов'язані з основними етапами розвитку потреби професійно-педагогічного самовдосконалення: у самопізнанні, плануванні самовдосконалення шляхом визначення програми його протікання, у реалізації програми самовдосконалення і сформульованих у ній завдань, у самоконтролі й корекції проведеної роботи над собою. Взаємозв'язок позначених самостійних етапів, послідовне і повне виконання задач на кожному з них дозволить отримати шуканий результат у професійному розвитку майбутніх учителів (Саяпин, 2015).

Формування потреби професійного самовдосконалення майбутніх учителів забезпечується в органічній єдності з формуванням у них базових професійних потреб у таких видах підготовки, як особистісна, загальнокультурна, психологічна, комунікативна, методологічна, технологічна, управлінська тощо. Учителі самі часто виділяють як основну таку потребу, як удосконалення педагогічної майстерності як підстава досягнення цілей (Саяпин, 2015).

Задля успіху процесу професійно-педагогічного самовдосконалення необхідно результати здобувача освіти порівнювати не з досягненнями в цьому напрямі інших студентів, а з його колишніми, оцінювати особистість майбутнього вчителя за його індивідуальним внеском у вирішення навчально-професійних завдань у період професійної підготовки.

При цьому важливо враховувати виділені й детально розкриті К. Абульхановою-Славською основні напрями ефективного впливу на процес розвитку мотивації професійного самовдосконалення:

- формування позитивних установок на професійне самовдосконалення;
- формування міцних знань, умінь і навичок у роботі з професійного самовдосконалення;
- актуалізація потреб професійного самовдосконалення у фахівців у процесі провідної діяльності (Абульханова-Славская, 1991).

Аналіз означеної проблеми засвідчує, що явище самовдосконалення досить багатопланове. Більшість учених розділяють думку про те, що це найважливіша потреба зрілої особистості, процес усвідомленого, цілеспрямованого саморозвитку, прагнення до ідеалу, який охоплює всі сфери життя: моральну, фізичну, професійну та інші (Колосова. 2020).

Професійно-педагогічне самовдосконалення вчителів, на думку сучасних учених, – це специфічний вид професійної діяльності, невід'ємна скла-

дова професійної підготовки. Воно є результатом свідомої взаємодії фахівця з конкретним соціальним середовищем, у процесі якої фахівець реалізує власні потреби щодо розвитку особистісних якостей, що забезпечує успішність професійної діяльності та життєдіяльності в цілому (Колосова, 2020).

Важливою умовою для професійно-педагогічного самовдосконалення в закладі вищої освіти є освітнє середовище. Освітнє середовище вищої школи складається із взаємодії нових освітніх комплексів – систем, інноваційних та традиційних моделей, складних систем стандартів освіти, складного інтегруючого змісту навчальних програм і планів, високотехнологічних освітніх засобів і освітнього матеріалу, і головне, нової якості взаємин, діалогічного спілкування між суб'єктами освіти.

Освітнє середовище закладу вищої освіти ефективно впливає на підготовку здобувача освіти до професійного самовдосконалення майбутніх учителів шляхом реалізації низки умов розкриття та реалізації:

- освітнього потенціалу, тобто врахування ціннісних орієнтацій та формування професійно важливих цінностей, фахових компетентностей, психолого-педагогічної грамотності у здобувачів освіти, розширення їх уявлення про педагогічну професію, інтелектуальний розвиток, здатність до самоосвіти та саморозвитку;

- творчого потенціалу: формування та розвиток ініціативності, креативності, соціальної активності, наполегливості, організаторських якостей здобувачів освіти;

- комунікативного потенціалу, тобто актуалізація таких рис особистості, як відкритість, емпатія, делікатність, доброта, толерантність, почуття такту, співчуття, інтуїція, здатністю до співчуття, порядність, готовність до співпраці;

- морального потенціалу, який полягає в розвитку таких чеснот, як відповідальність, уміння контролювати власну поведінку, розумінні своїх можливостей, духовної та загальної культури, патріотизму;

- психофізіологічного потенціалу: самостійності, мобільності, гнучкості, дисциплінованості, наполегливості, самоповаги;

- кваліфікаційного потенціалу: упевненості в собі, конкурентоспроможності, інтелектуальної зрілості (розвинені пізнавальні інтереси, уміння знайти конструктивне рішення проблеми, критичність мислення тощо).

Отже, зазначимо, що кожна з умов, надає можливість майбутньому вчителю для постійної самоактуалізації, саморозвитку, самореалізації, а також професійно-педагогічного самовдосконалюватися.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Підсумовуючи, хочемо зазначити, що формування потреби професійно-

педагогічного самовдосконалення майбутніх учителів відповідно до результатів аналізу психолого-педагогічної наукової літератури – це процес, у якому однорівнева система спонукає трансформуватися в автономну потребу самовдосконалення, а окремі спроби саморозвитку та самовдосконалення перетворюються в безперервний, постійно діючий процес.

Формування потреби професійно-педагогічного самовдосконалення майбутніх учителів як пріоритетної в системі потреб майбутнього вчителя необхідно починати вже в закладі вищої освіти на початковому етапі становлення фахівця, що мотивує його на навчання, допоможе спроектувати майбутній професійний шлях, дозволить розширити межі його працевлаштування, бути успішнішим на початковому етапі професійної діяльності.

Сформована потреба професійно-педагогічного самовдосконалення майбутніх учителів під час навчання в закладі вищої освіти дозволить на якісно новому рівні вирішувати позначені ними самими або іншими суб'єктами освітнього процесу професійні завдання, забезпечить більшу свободу вибору і дій у їх вирішенні і стане певним гарантом ефективності їх подальшої професійної діяльності.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в розробці та впровадженні в практику шляхів формування потреби професійно-педагогічного самовдосконалення майбутніх учителів.

ЛІТЕРАТУРА

- Колосова, Н. Н. (2020). *Сущность профессионального самосовершенствования будущих педагогов*. Режим доступу: https://www.sgu.ru/sites/default/files/conf/files/2020-03/kolosova_osm_2020.pdf (Kolossova, N.N. (2020). *The essence of professional self-improvement of future teachers*. Retrieved from: https://www.sgu.ru/sites/default/files/conf/files/2020-03/kolosova_osm_2020.pdf).
- Павлова, О. Г. (2019). *Педагогічні умови формування професійної мотивації до педагогічної діяльності у майбутніх учителів початкових класів* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). Глухів (Pavlova, O. H. (2019). *Pedagogical conditions of formation of professional motivation to pedagogical activity at future teachers of initial classes* (PhD thesis). Hlukhiv).
- Реан, А. А. (2000). *Самоактуализация и самотрансценденция личности. Психология личности в трудах отечественных психологов*. Санкт-Петербург: Питер (Rean, A.A. (2000). *Self-actualization and self-transcendence of personality. Psychology of personality in the works of Russian psychologists*. Saint Petersburg: Peter).
- Сапожникова, Т. Н. (2003). *Стимулирование профессионального самосовершенствования студентов в процессе организации познавательной деятельности*. *Ярославский педагогический вестник*, 1 (34), 127-139 (Sapozhnikova, T.N. (2003). *Stimulating professional self-improvement of students in the process of organizing cognitive activity*. *Yaroslavl Pedagogical Bulletin*. 1 (34), 127-139).
- Саяпин, В. Н., Саяпин, Н. В. (2015). *Формирование потребности профессионального самосовершенствования будущих учителей технологии*. *Акмеология образования. Психология развития*, 2 (14). Режим доступу:

<https://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-potrebnosti-professionalnogo-samosovershenstvovaniya-buduschih-uchiteley-tehnologii>. (Saiapin, V.N., Saiapin, N.V. (2015). Formation of the need for professional self-improvement of future technology teachers. *Acmeology of education. Developmental psychology*, 2 (14). Retrieved from: <https://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-potrebnosti-professionalnogo-samosovershenstvovaniya-buduschih-uchiteley-tehnologii>.

- Уйсімбаєва, Н. (2014). Особистісне самовдосконалення як форма усвідомленого саморозвитку майбутнього вчителя. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Педагогічні науки*, 132, 222-226 (Uisimbayeva, N. (2014). Personal self-improvement as a form of conscious self-development of the future teacher. *Scientific notes of Kirovograd State Pedagogical University named after Volodymyr Vynnychenko. Pedagogical sciences*, 132, 222-226).
- Хатунцева, С. М. (2016). Самовдосконалення як чинник розвитку професіоналізму майбутніх учителів. *Педагогіка та психологія*, 54, 212-222 (Khatuntseva, S. M. (2016). Self-improvement as a factor in the development of professionalism of future teachers. *Pedagogy and psychology*, 54, 212-222).
- Шестакова, Т. В. (2006). *Формування готовності майбутніх педагогів до професійного самовдосконалення* (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04). Київ (Shestakova, T. V. (2006). *Formation of the readiness of the future teachers to the professional self-improvement* (DSc thesis abstract). Kyiv).
- Маслоу, А. (2012). *Мотивация и личность*. Санкт-Петербург: Питер (Maslow, A. (2012). *Motivation and personality*. St. Petersburg: Peter).
- Абульханова-Славская, К. А. (1991). *Стратегия жизни*. Москва: Мысль (Abulkhanova-Slavskaya, K. A. (1991). *Strategy of life*. Moscow: Thought).

РЕЗЮМЕ

Павлова Елена. Формирование потребности профессионально-педагогического самосовершенствования будущих учителей.

В статье изложены данные теоретического анализа проблемы профессионально-педагогического самосовершенствования будущих учителей, необходимость формирования которого обусловлена интенсивной модернизацией системы образования. Проведен анализ научных источников по данной проблеме. Представлено понимание необходимости профессионально-педагогического самосовершенствования будущего учителя как совокупность побуждений и условий, детерминирующих, направляющих и регулирующих процесс профессионального самосовершенствования соискателя образования, позволяет повысить конкурентоспособность. Охарактеризован процесс формирования потребности профессионального самосовершенствования будущих учителей.

Ключевые слова: *потребность, профессионально-педагогическое самосовершенствование, будущий учитель.*

SUMMARY

Pavlova Olena. Formation of the need for professional and pedagogical self-improvement of future teachers.

The article presents the data of theoretical analysis of the problem of professional and pedagogical self-improvement of future teachers, the need for the formation of which is due to the intensive modernization of the education system. The analysis of scientific sources on the specified problem is carried out. The process of forming the need for professional self-improvement of future teachers is described.

The purpose of the article is to reveal the essence and significance of professional and pedagogical self-improvement of future teachers.

To achieve this goal and solve certain problems, a set of theoretical methods was used: analysis, synthesis, generalization, comparison, comparison of different views on the research problem.

Formation of the need for professional and pedagogical self-improvement of future teachers according to the results of analysis of psychological and pedagogical scientific literature is a process in which a one-level system of motivations is transformed into an autonomous need for self-improvement, and individual attempts at self-development and self-improvement become a continuous process.

The formation of the need for professional and pedagogical self-improvement of future teachers as a priority in the system of needs of future teachers should begin in higher education institution at the beginning of becoming a specialist that motivates him to study, help design future careers, expand the boundaries of his employment, be more successful at the initial stage of professional activity.

The current need for professional and pedagogical self-improvement of future teachers while studying in higher education institution will allow at a qualitatively new level to solve their professional or other subjects of the educational process, provide greater freedom of choice and action in solving them and will be a guarantee of their effectiveness professional activity.

We see the prospects for further scientific research in the development and implementation in practice of ways to form the need for professional and pedagogical self-improvement of future teachers.

Key words: *need, professional and pedagogical self-improvement, future teacher.*

УДК 377.015.31-057.87:63

Андрій Петрів

Національний університет біоресурсів

і природокористування України

ORCID ID 0000-0001-7022-0656

DOI 10.24139/2312-5993/2020.10/218-226

СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА ПОНЯТТЯ «ПАТРІОТИЧНІ ІДЕАЛИ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»

У статті розкрито сутність поняття «патріотичні ідеали студентів аграрних закладів фахової передвищої освіти», вказується, що ідеал – це уявлення про зразок людської поведінки, що впливає із розуміння мети життя й залежить від ціннісно-сміслової сфери особистості. Зауважується, що патріотичні ідеали студентів є інтегративним психологічним утворенням, що охоплює різні сфери особистості і складаються з когнітивного, мотиваційного, емоційно-ціннісного і діяльнісно-поведінкового компонентів. Звертається увага на те, що студенти аграрних закладів фахової передвищої освіти є специфічною соціально-професійною групою, від діяльності якої залежить стан навколишнього природного середовища.

Ключові слова: *студенти аграрних закладів фахової передвищої освіти, патріотичні ідеали, біоетика, компонентна модель особистості студента аграрних закладів фахової передвищої освіти, пантеон національних героїв, успішні господарники і аграрії України.*